

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Quomodo
quidam pro-
bant non esse
aalem.*

Solutio.

fit ante baptismum, qualis à Deo creatur? Quod
nō esse, probare cōantur hoc modo, Anima in cor-
pore creatur, in cuius cōiunctione peccato macu-
latur. Quam cito ergo est, peccatū habet: nec pri-
us fuit, quā peccatum habuit: nō est ergo talis, qualis
à Deo creatur. Creatur n. à Deo innocēs, & sine vi-
tio: & nunquā talis est. Ad quod dici potest, quia
nō omnino talis est, qualē eam Deus fecit. Deus n.
bonam eam fecit, & bonitatē ei sine corruptione
indidit. Et dicitur illa naturalis bonitas, q̄ in crea-
tione à cōditore suscipit: q̄ bonitatē propter pec-
catum penit⁹ nō amisit, sed vitiatā habuit: quam
Deus tamē sine vitio fecit. Si n. res bona non esset
anima, in eo malum esse nequiret, cum nō possit
malum esse in bono, vt post dicitur. Non ergo o-
mninō talis est anima, qualis à Deo creata. Sicut
quis pollutas habēs man⁹, nō tale habuit pomū,
quale ego dedi mūdis manib. Ego n. dedi mundū.

*An anime ex creatione sint equales in donis
naturalibus.*

Illud quoq; non incongruē quæri solet. Vtrum
omnes animæ ex creatione æquales sint, an alię a-
liis excellētiores? Plurib⁹ nō irrationabiliter vide-
tur, q̄ ex ipsa creatione alię aliis excellant in natu-
ralibus donis, vt in essentia alia aliis sit subtilior,
& ad intelligēdum memorandūq; habilior, vt po-
te acutiori ingenio, & perspicaciori intellectu præ-
dita. Quod nō improbabiliter dicitur, cū in ange-
lis ita fuisse cōstet. Et licet naturalib⁹ donis alię p̄
aliis polleant, tamē ante baptismū à corpore disce-
dētes, parē pœnam, & post baptismum statim æ-
qualē coronā sortiuntur: q̄ ingenii acumē vel tar-
ditas, premium vel pœnam in futuro non collocat.

AN PECCATA OMNIVM PRÆCEDENTIVM

*Patrum paruuli originaliter trahant vt pec-
catum Adæ.*

DL

DISTINCT. XXXIII.

A *Virum origi-
nale pecca-
tum per pec-
cata proxi-
morum parē-
tum multi-
plicetur, &
intendatur.*

PRÆDICTIS adiiciendum videtur, an peccata p-
cedentium patrum ad paruulos transeāt, sicut
illud primi hominis delictum in omnes carnali-
ter genitos diximus redundasse. Et si peccata parē-
tum transeant in paruulos: vtrum omnium qui
fuerunt ab Adam vsque ad ipsos, an aliquorum
& non omnium?

Quid super hoc Aug. in Enchiridio dicere videtur.

B

De hoc Aug. in Enchiridio ambigue differit. vi-
detur n. approbare peccata parētum pcedentium
imputari paruulis, non omnium tamen qui fue-
runt ab Adam, ne importabili & nimia sarcina in
pœna æterna grauentur paruuli, sed tantum eo-
rum parētum, qui eos à quarta generatione pces-
serunt. Quod cōfirmat illis verbis, quibus in Exod.
dominus ait. Ego sum Deus visitans iniquitates
patrum vsq; in tertiam & quartam generationē:
quasi peccata parētum proximorum tantum paru-
ulis imputentur, & non alia: quod est per mo-
derationem diuinæ miserationis.

*Cap. 47. in
prim. ap. 10. 3.*

Exod. 20. 8.

*Eorum ponit documenta, qui dicunt transire in par-
uulos parentum delicta.*

C

Et q̄ non illud solum primi hominis delictum
paruulos teneat, sed etiam alia, illi quibus ita vide-
tur ex eo confirmant, q̄ etiam paruuli non modo
maiores, dicuntur baptizari in remissionem pec-
catorum per pluralē numerum, nō per singularē,
in remissionē peccati. Et Dauid de legitimo ma-
trimonio pcreatus dicit, in iniquitatib. concept⁹
sum, & in peccatis concepit me mater mea: Nō di-
cit, in iniquitate vel peccato. Vnde putant nō tan-
tum illud vnum peccatum originale, sed etiam
plura quæ in peccato Adæ reperiri possunt, & alia
parentum peccata paruulis imputari.

*Ex Aug. cap. 46. in princ.
in enchir.*

Psalm. 50

Quod in illo vno primo peccato plura reperiuntur.

D

Quod vero in actuali peccato Adæ plura notari

Ff 4 vale-

Aug. c. 45. in principio in enchirid. valeant peccata. Aug. in Enchirid. insinuat. Possunt inquit, intelligi plura peccata in vna transgressione Adæ, si in sua quasi membra diuidatur. Nam & superbia est illic, quia homo in sua potius esse quam Dei potestate dilexit: Et sacrilegium, quia Deo non credit. Et homicidium, quia se in mortem precipitavit: Et fornicatio spiritualis, quia integritas mentis humanæ serpentina suasionem corrupta est: Et furtum, quia cibus prohibitus usurpatus est: Et auaritia, quia plus quam sufficere illi debuit, appetiuit. & si quid aliud

De parentum peccatis, an paruulos teneant

Aug. c. 46. in principio continuo. Deut. 5. c. Psalm. 50.

Ibid. in Enchir. ca. 47. continuo.

in hoc vno peccato inueniri potest. Deinde de parentum precedentium peccatis, vtrum paruulis imputentur, magis opinando quam asserendo disceptat, ita inquit, Parentum peccatis paruulos obligare, non solum primorum hominum, sed etiam suorum de quibus ipsi nati sunt, non improbabiler dicitur. Illa quippe diuina sententia, Reddam peccata patrum in filios, tenet eos ante regenerationem: usque adeo, ut etiam de legitimo matrimonio preconceptus sum, & in peccatis conceptus me mater mea. Non dixit in iniquitate vel in peccato, cum & hoc recte dici posset: sed iniquitates & peccata dicere maluit, quia & in illo vno quod in omnes homines pertransiit, atque tam magnus est ut in eo mutaretur humana natura, reperiuntur sicut supra differui plura peccata. & alia parentum, que non possunt ita mutare naturam, reatu obligant filios, nisi gratia Dei subueniat. Sed de peccatis aliorum parentum, quibus ab ipso Adam usque ad patrem suum pro generationibus suis quisque succedit, non immerito disceptari potest: vtrum omnium malis actibus, & multiplicatis delictis originalibus nascitur implicetur: ut tanto peius, quanto posterius, quisque nascatur: An propterea Deus in tertia & quarta generatione de peccatis parentum posteris eorum comminetur, quia iram suam quantum ad progeneratorum culpas, non extendit ulterius.

rius moderatione miserationis suæ: ne illi quib⁹
regenerationis gratia nō confertur, nimia sarcina
in ipsa æterna damnatione p̄meretur, si cogeretur
ab ipso initio generis humani omnium præcedē-
tium parentum suorum originaliter peccata con-
trahere, & pœnas pro eis debitas pendere. An ali-
quid aliud de re tanta, scripturis sanctis diligentī⁹
perscrutatis ac tractatis, valeat vel nō valeat re-
periri, temere affirmare non audeo. Ecce perspi-
cuum fit lectori, Augustinum superiora dixisse nō
asserendo, sed diuersorum opiniones referendo.

*Ostendit Augustinum sibi fore contrarium, si id
sentiret.*

E

Alioquin sibi ipsi contradicere ostenderetur, *Enchirid. c.
93. in med.*
qui in eodem libro omnium mitissimam dicit ef-
se pœnam paruulorum, qui originali tantum tenentur peccato, his verbis, Mitissima sane pœna eorum erit, qui præter peccatum, q̄ originale contraxerunt, nullum insuper addiderunt: & in ceteris q̄ addiderunt, rāto quisque ibi tolerabiliorem habebit damnationē, quanto minorē habuerit iniquitatē. Ecce hic aperte dicit, paruulorum pœnā omnium aliarum pœnarum esse leuissimā. Quod si est, nō ergo peccatis patrum p̄cedētium obligatur, nisi Adæ. Si n. pro peccatis parentum actualib⁹ æternaliter punirentur, & pro suo originali, nō iam minus, sed forte magis quam ipsorum parentes punirētur. Non ergo pro peccatis parentum actualibus, nec etiam pro actualibus primi parentis, sed originali quod à parentibus trahitur, paruuli damnabuntur: pro eo nullā aliam ignis materialis, vel conscientię verm̄is pœnam sensuri, nisi q̄ *Determinatio eorum qua illi opponerent.*
Dei visione carebunt in perpetuū. Vno ergo, & nō pluribus peccatis paruuli obligati sunt. Vnde etiā ea, quibus illa opinio muniri videtur, scil. q̄ peccata & iniquitates in paruulis aliquādo scriptura esse significat, vtēs plurali num. ita determinat Aug.

Ff 5 in eo-

Cap. 44. ad
princip. in
Enchirid.
Num. 21. b

Matth. 2. c

Exod. 32. a

in eodem lib. Quia in scriptura per singularē numerum pluralis numerus saepe significari solet: ut ibi, Ora ergo ad Deum, ut auferat à nobis serpentes: nō ait, Serpētes, quos patiebatur populus. Et econuerso per pluralem significatur singularis numerus. ut in Euangelio. Mortui sunt n. q. quærebant animam pueri: non ait, Mortuus est, cum loqueretur de Herode. Et in Exodo, Fecerunt deos aureos, cum vnum fecerint vitulum: de q. dixerūt. Isti sunt Dii tui Israel. Ita & illud originale vnum plurali numero significatur, cum dicim⁹ paruulos in peccatorum remissionem baptizari, & in peccatis vel iniquitatibus concipi.

An actuale peccatum Ad sit grauius cæteris. E

Quare quibusdam grauius videtur esse cæteris.

Cap. 48. in princip.

Aug. lib. de ciuitat. c. 12.
In fine. 10. 5.

Hic quæri solet. Vtrum peccatū Adz transgressionis ex quo processit originale, & in q. plura superius notata sūt peccata, grauius fuerit cæteris peccatis? Quibusdā ita esse videtur, q. illud peccatū totā humanā naturam mutauit. sicut Aug. dicit in enchiridio. Illud vnū peccatū in loco & habitu tantę fælicitatis admissum, tā magnū est, ut in vno homine originaliter, & ut ita dixerim, radicaliter totū gen⁹ humanū dānaretur. Idē in li. de Ciui. Dei, Tanto maiori iniustitia violatū est illud mādatū, quanto faciliori poterat obseruantia custodiri. Nondū n. ipsi voluntati cupiditas resistebat, q. de pæna transgressionis postea secutum est. His aliisq. vtuntur auctoritatibus, qui illud peccatum cæteris aliorū hominū peccatis graui⁹ esse dicunt. Quod etiā ratione ostēdere laborant hoc modo, Magis nocuit illud peccatum q. aliq. aliorum: q. totū humanum gen⁹ vitiauit ac mortivtiq. subdidit, q. nullo alio peccato factum est. Maiorē ergo effectum mali habuit illud peccatum q. aliq. aliud.

Responsio contra illos vbi alia peccata ostenduntur illo maiora. H

Ad quod dici potest, quia licet illud peccatum huma-

humanā naturā mutauerit in necessitatē mortis & in totum genus humanum reatū diffuderit: nō est tamē putandum graui⁹ fuisse peccato in spiritu sanctum, q̄ neq̄ hic neq̄ in futuro, vt veritas ait, dimittitur. Quod vero totam humanam naturam corruptit, nō ideo est quia grauius fuerit cū ceteris aliis peccatis: sed quia ab homine commissum est, quando in vno homine tota humana natura consistebat, & ideo tota in eo corrupta est, maioreque effectum mali intulit quātum ad multiplices defectus, qui ex eo manauerunt, sed non quātum ad pœnam æternam, quam grauiorem non meruit, quam plures postea meruerunt p̄ alia peccata: immo alios grauiorem promeruisse credimus iram, quam Adam meruerit.

An istud peccatum sit primis dimissum parentibus. H

Si vero quæritur, an illud peccatum fuerit dimissum primis parentibus? Dicim⁹ eos per pœnitentiā veniam consecutos. Vnde Aug. in lib. de baptismo paruulorum ait. Sicut illi primi parentes postea iuste viuendo, creduntur per domini sanguinē ab extremo liberati supplicio, non tamē in illa vita meruerunt ad paradysum reuocari, sic & caro peccati etiam remissis peccatis, si homo in ea iuste vixerit, tum cōtinuo meretur eam mortē non perpeti, quam traxit de propagine peccati.

Quod peccata parentum visitantur in filios. & quod non sunt aduersa quæ Deus dicit in Exodo. & in

Ezechiele.

I

Et licet in peccatis parentū, nisi Adæ, paruuli nō obligētur, non est tamē distindū peccata parentum in filios redundare, sicut Dominus in Exodo ad Moysē ait, Ego sum De⁹ fortis, zelotes, visitans iniquitates patrū in filios vsq̄ in tertiā & quartā generationē, his qui oderunt me. His verbis aperte insinuat, q̄ De⁹ reddit peccata patrū super filios tertios & quartos. Huic autē videtur aduersari quod

Matth. 12. 4

Aug. ca. 34.

post medium

lib. 2. de pec-

catorū meri-

cis, & remis-

is baptis.

paruul.

tom. 7.

Exod. 10. 4

Ezech. 18. a

ri quod Dominus ait in Ezechiele. Quid est quod inter vos parabolam vertitis in prouerbium, istud dicentes, Patres comederunt uiam acerbam, & dentes filiorum obstupescunt? Vivo ego, dicit Dominus, si erit vobis ultra parabola hæc in prouerbium in Israel. Ecce omnes animæ meæ sunt, ut anima patris, ita anima filii mea est, & anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filii. Iustitia iusti super eum erit, & impietas impii erit super eum. His verbis videtur Deus corrigere per prophetam, quod male dixerit in lege. Si enim peccata parentum reddit in tertiam & quartam generationem. Iniustitia videtur Dei esse, ut alius peccet & alius puniatur. Quomodo enim iustum est alium peccare, & alium peccata luere?

Determinatio premissarum auctoritatum conuenientiam ostendens.

Sed, ut ait Hiero. Ne lex & prophetæ, id est, Exod. & Ezechiel, imò ipse Deus qui & hic & ibi locutus est in sententia discrepare videantur, attendamus finem illius auctoritatis Exod. Dicto n. Reddo iniquitates patrum in filios: addit. His qui oderunt me. per quod euidenter ostendit, non ideo puniri filios, quia peccauerunt patres, sed qui eis similes quodam hæreditario malo Deum oderunt. Illud ergo quod in Exod. dominus dicit, sicut Hieron. tradit, non id sonat quod multi existimant: nec est simile huic prouerbio, Patres comederunt uiam acerbam, & c. Illud n. Exod. Hieron. super Ezech. & Aug. super psal. Deus laudem meam ne tacueris: de filiis peccata patrum imitantibus accipiendum censent: super quos dicitur Deus reddere peccata patrum, quia punit eos eo quod imitantur peccata patrum, non quia patres peccauerunt. Non itaque corrigit Deus in propheta, quod ante dixerat in lege: sed quomodo intelligendum sit aperit. Vnde & illos qui prauè intelligebant arguit,

*Hiero. 20. 5. explanatio-
ne. cap. 18.
Ad princip.
li. 6. comen.
ad illud. Et
uir si fuerit
Iustus. Ezech.*

*In to. 8. enar-
ratione ad
uersum 13.
In memoriã
redeat.*

arguit, qui dicebant, Patres comederunt, &c. *Psalm. 108.*
Quare dixerit in tertiam, & quartam generationem, &
quare patres tantum commemoravit. L

Veruntamē si de imitatoribus malorum illud accipitur, quare tertiam & quartam generationē tantum commemoravit, cum in qualibet generatione rei teneātur, qui peccata patrum imitātur? Et quare patres cōmemoravit, cum & illi omnes mali sint, qui quorumlibet malorum peccata imitātur? Sed ideo patres specialiter nominavit, quia maxime patres filii imitari solent, quos præcipue diligunt. Et tertiam & quartam generationem ideo commemoravit, quia solent parentes interdum tādīu vivere, donec filios tertios & quartos habeant: qui patrum iniquitates videntes, eorum impietatis heredes per imitationem efficiuntur. Secundum hunc modum recte intelligitur ad litteram quod in Exodo dicitur.

Solutio.

Quomodo illud Exodi intelligi debeat secundum mysterium. M

Quod etiam mystice intelligendum esse ostenditur ex eo, quod parabola dicitur. Si n. parabola est, ut ait Hiero. aliud verbis sonat, aliud sensu cōtinet. Vnde aliqui ita edisserunt: Patrem in nobis esse dicunt, leuē punctum sensuum, scilicet, primū motū suggestionis vel cogitationis. Filium vero, si cogitatio conceperit peccatum: in quo notatur cōsensus, & delectatio mulieris. Nepotē, si q̄ cogitaueris atque cōceperis, opere compleueris, vel cōplere decreueris: in quo notatur consensus viri, siue patratio peccati: Pronepotē autem, si non solū feceris, sed in eo glorieris: & hæc est quarta generatio, nō quia tres præcesserint, sed quarta dicitur, q̄a quarto loco à primo motu, qui est quasi pater, enumeratur, Deus ergo primos & secundos stimulos cogitationū: quos Græci προπαθείας vocāt, sine quib⁹ nullus hominum esse potest, nō puniet

Hiero. ad c.
18. Ezech.
paulo super
l. 6. cōment.

ater-

æternaliter; sed si cogitata quis facere decreuerit
& quæ fecit corrigere noluerit, quæ sunt mortalia
peccata, & tertia & quarta generatio.

*Per quid probatur, quod primus motus non puniatur
æternaliter.*

*Ibid. Hiero.
ad cap. 18. E-
zech. paulo
inferius.
Genes. 9. d
Ibid. paulo
inferius.*

Ad probandum vero, vt ait Hieron. quod pri-
mus pulsus cogitationis nõ puniatur æternaliter
à Deo, illud de genes. afferendum est. Cham. n. pec-
cauit, irridens nuditatem patris: & sententiam nõ
ipse, sed filius eius Chanaam accepit: Maledictus
Chanas, seruus erit fratrum suorum. Quæ enim iu-
stitia est, vt pater peccauerit, & filius punitus sit:
Sed in mysterio illud dictum est.

QVÆ DE PECCATO ANIMADVER-
tenda sint.

DISTINCT. XXXIV.

*De peccato
actuali secū-
dū eius cau-
salitatem.*

POST prædicta, de peccato actuali diligenti in-
dagine quædam consideranda sunt, scilicet, q
fuerit origo & causa primi peccati: vtrum res bo-
na, an res mala: Postea, in qua re sit peccatum. De-
inde, quid sit peccatum, & quot modis fiat, & de
differentia ipsorum peccatorum.

Quæ fuit origo, & causa peccati primæ.

Causa & origo prima peccati res bona exitit:
qa ante primum peccatum non erat aliquid mali
vnde oriretur. Cum n. originē & causā habuit, aut
ex bono, aut ex malo habuit. Sed malum ante nõ
erat: ex bono ergo ortum est. Prius n. in angelo or-
tū est peccatum, & postea in homine. Et qd erat
angelus, nisi bona natura Dei? Nõ ex Deo ortū est
malum qd fuit in angelo: non ex alio quam ex an-
gelo: ex bono ergo ortū est. Vnde Aug. in responsio-
nib. contra Iulianum hæreticum, qui dixerat, Si
ex natura peccatū est, tūc mala est natura ait. Quæ
so vt si pōt, respondeat. Manifestū est ex volunta-
te mala, tanquam ex arbore mala, fieri oīa opera
mala,

*Aug. id ha-
bet in 2. lib.
de nupt. &
concupisc.
ad Valer. ca.
28. ad mediū
in tom. 7.*